

ZAVAROVALNO PRAVO

Marko Pavliha; Jernej Veberič; Dejan Srše; Milan Gobec
Gospodarski vestnik Založba, Ljubljana, 2021., str. 456

Kolega Marko Pavliha¹ je 2000. godine, kao izvanredni profesor za prometno pravo i pravo osiguranja te predstojnik Katedre za pomorsko i prometno pravo Fakulteta za pomorstvo i promet u Portorožu (u sklopu Sveučilišta u Ljubljani), objavio pionirsku knjigu *Zavarovalno pravo*.² Tada se autor tek pojavio u slovenskom osiguranju kao *enfant terrible*, koji je svojom knjigom bitno doprinio razvoju slovenskog osiguranja.³ Razlog tomu bio je u činjenici što ekonomsku moć slovenskog osiguranja nije pratio dostojni znanstveni razvoj te struke. Kako je pravo osiguranja živi organizam, životna potreba zahtijevala je drugo izdanje koje je pripremio isti izdavač (Gospodarski vestnik Založba) 2007. godine, ali su ovaj put, uz kolegu Pavlihu, u pisanju knjige sudjelovali Sergej Simoniti, doc. dr. Anja Stojin i mag. Maja Krumberger. Trebalo je proći četrnaest godina kako bi se javnosti predstavilo treće (izmijenjeno i dopunjeno) izdanje knjige *Zavarovalno pravo*, koju je naravno, tiskao Gospodarski vestnik Založba iz Ljubljane. Uz redovitog profesora Marka Pavlihu,⁴ koautori

¹ Prof. dr. Marko Pavliha, poznat je i priznat stručnjak i znanstvenik u hrvatskoj akademskoj javnosti. Rođen je 15. prosinca 1962. godine u Ljubljani. Još u studentskim danima kao iznadprosječan student, za svoj uspjeh dobio je nagradu ljubljanskog Pravnog fakulteta, na kojem je diplomirao 1986. godine. Blistavi tempo studija nastavio je na Poslijediplomskom studiju pomorskog prava i prava mora Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Pod mentorstvom vodećeg hrvatskog stručnjaka na području pomorskog prava prof. dr. sc. Ive Grabovca, magistrirao je 1989. godine na temu *Pravno varstvo mora*, a tu je temu prezentirao javnosti u svojoj prvoj knjizi pod istim naslovom. Kao stipendist kanadske vlade doktorirao je na Pravnom fakultetu Sveučilišta McGill u Montrealu 1992. godine. Njegov je mentor bio čuveni profesor William Tetley, a doktorska disertacija objavljena u obliku knjige *Implied Terms of Voyage Charters* 1993. godine i doživjela je međunarodni uspjeh (prikaz te knjige napisao je Ivo Grabovac u časopisu *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 1993., br. 1, str. 363-364).

² Prikaz te knjige napisao je Dragan Bolanča u časopisu *Pravo u gospodarstvu*, Zagreb, br. 5, 2001., str. 162-164.

³ Tako prof. dr. Šime Ivanjo u predgovoru knjige, str. 15. Napominjemo da se 1996. godine prof. Pavliha predstavio čitateljima svojom izvrsnom knjigom pod naslovom *Zbirka slovenskih zavarovalnih predpisa*, nakon čega je postao savjetnik Uprave Pozavarovalnice Sava d.d. Ljubljana.

⁴ Danas je prof. dr. Pavliha gostujući profesor na Međunarodnom institutu za pomorsko pravo Međunarodne pomorske organizacije (IMO/IMLI) International Maritime Law Institute na Malti (ujedno i član Upravnog odbora) te na Pravnom fakultetu Sveučilišta na Malti. Titularni je član Međunarodnog pomorskog odbora (CMI), Kanadskog udruženja

knjige su prekaljeni praktičari u materiji osiguranja mag. Jernej Veberič, Dejan Srše i Milan Gobec.

Opseg knjige iznosi četrsto pedeset šest stranica, a podijeljena je u sedam glavnih poglavlja.

Prvo poglavlje (O pravu osiguranja, str. 41-63) govori nam o definiciji, opsegu i značaju toga prava, razvoju instituta osiguranja i prava osiguranja, izvorima slovenskog prava osiguranja (statusno i ugovorno) te o primarnom i sekundarnom pravu Europske unije (EU) koje obvezuje Republiku Sloveniju kao članicu EU.

Drugo poglavlje (Statusno pravo osiguranja, str. 65-152) opisuje nam uvjete za osnivanje, poslovanje, nadzor i prestanak društava za osiguranje i reosiguranje, poolova za (re)osiguranje, kao i ulogu zastupnika i posrednika osiguranja. Centralni propis je slovenski Zakon o osiguranju iz 2015. godine koji je usuglašen s Direktivom (EU) 2009/138 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. godine o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Direktiva Solvency II) i Direktivom (EU) 2016/97 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. siječnja 2016. godine o distribuciji osiguranja. Ovo se poglavlje još bavi različitim bitnim pitanjima u materiji osiguranja kao što su vrste, podskupine i skupine osiguranja, upravljanje rizicima, unutarnja i vanjska revizija, državni nadzor osiguratelja. Tu je bitna Uredba EU 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. godine o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

Treće je poglavlje (str. 153-232) posvećeno Općenitom pravnom uređenju ugovora o osiguranju, a zasniva se na rješenjima slovenskog Zakona o obveznim odnosima iz 2001. godine, koji propisuje zajednička pravila za sve vrste osiguranja (osim nekoliko iznimaka), imovinska osiguranja i osobna osiguranja (uključujući dobrovoljna zdravstvena osiguranja) te slučajeve sukoba zakona.

Obvezna osiguranja (str. 233-276) su tema četvrtog poglavlja u kojem se kao posebne jedinice izdvajaju pojam i izvori, vrste obveznih (individualnih) osiguranja (ima ih šest), obvezna osiguranja u prometu, obvezna osiguranja profesionalne odgovornosti, kliničko ispitivanje lijekova, obvezno osiguranje organizatora putovanja, ekološka osiguranja te obvezna životna osiguranja uključujući i nezgodu.

Peto je poglavlje (Pomorska osiguranja, str. 277-334) prikaz najvažnijih pitanja u okviru pomorskog osiguranja kao oblika transportnog osiguranja, koje je

za pomorsko pravo (CMLA) i Kanadskog udruženja pomorskih arbitara (AMAC). Bivši je predsjednik Društva za pomorsko pravo Slovenije i počasni član Hrvatskog društva za pomorsko pravo. Slovenski je korespondent revije *European Transport Law* (Antwerpen) i *International Journal of Insurance Law* (London).

inače uređeno slovenskim Pomorskim zakonikom iz 2000. godine. Autori analiziraju klasične institute tog osiguranja kao što su pojam i vrste, osiguranje broda, osiguranje tereta, osiguranje od odgovornosti, osiguranje vozarine i drugih interesa, kreditna osiguranja te koliziju zakona.

Šesto poglavlje (Zračna osiguranja, str. 335-364) sadržajno obuhvaća najznačajnije probleme ove vrste transportnog osiguranja, a to su značajke posebnih vrsta u okviru toga osiguranja (osiguranje kaska, osiguranje od odgovornosti...), svemirska osiguranja te koliziju zakona. Osnovni propis je slovenski Zakon o obveznim i stvarno pravnim odnosima u zrakoplovstvu iz 2000. godine, čija su rješenja napravljena po uzoru na Pomorski zakonik.

U sedmom (zadnjem) poglavlju izložena je materija Ugovora o reosiguranju (str. 365-424), a tu se raščlanjuju pojmovi, oblici i načini toga osiguranja, kao i njegovi izvori (slovenski i europski), pravna narav ugovora te bitne obveze reosiguratelja i reosiguranika. Autori zaključuju da poslovna praksa ne zahtijeva posebno pravno uređenje ugovora o reosiguranju.

Nakon zadnjeg poglavlja slijedi popis korištene i preporučene literature u vidu knjiga (170) i članaka (209) na engleskom, njemačkom, slovenskom, srpskom i hrvatskom jeziku (str. 425-444), i stvarno kazalo (str. 445-452). Knjiga završava priloženim recenzijama recenzenata ove vrijedne knjige: prof. dr. Mihe Juharta s Pravnog fakulteta u Ljubljani (str. 453-454) i prof. dr. Branka Koržeta s Ekonomskog fakulteta u Ljubljani (str. 454-456).

Knjigu još čine predgovor (str. 5-9), sadržaj (str. 11-24), kratice (str. 25-27) te sažetci svih poglavlja na slovenskom (str. 29-34) i na engleskom jeziku (str. 35-40). Napominjemo kako se isti slovenski sažetci nalaze iza svakog analiziranog poglavlja, zajedno s ključnim riječima i pitanjima za ponavljanje materije, što je veoma korisno za svakog čitatelja.

U čemu je izuzetna važnost trećeg (izmijenjenog i dopunjenog) izdanja knjige *Zavarovalno pravo*? Na slovenskom prostoru to je jedina monografija koja se bavi fenomenom osiguranja, a ujedno na pregledan i sustavan način prikazuje pravno uređenje slovenskog osiguranja kao posebne gospodarske djelatnosti. S obzirom na prethodno izdanje, sva su poglavlja (posebno četvrto, peto, šesto i sedmo) osuvremenjena, posebno novim europskim direktivama i uredbama. Analitička i pravnosustavna metoda upućuje nas na to kako se radi o znanstvenoj monografiji, koja opisuje zakonodavne i autonomne pravne izvore, bogatu sudsku praksu, a daje nam i niz praktičnih primjera iz bogate poslovne dokumentacije (re)osiguravajućih društava Sava Re, Generali i Triglav. Složena materija predstavljena je jasnim jezikom, tako da je razumljiva i svakom laiku koji se prvi put susreće s materijom osiguranja. Time je dostupnost knjige omogućena studentima dodiplomskih

i poslijediplomskih studija ekonomske, pravne i prometne naravi. Ta je knjiga bogat izvor spoznaja za svakog praktičara i znanstvenika prava osiguranja, kako u Sloveniji, tako i izvan nje. Knjiga je rezultat rada više autora, ali *nota bene* kolega Pavliha svojim je izuzetnim individualnim trudom, proizašlim iz zaljubljenosti u pravo osiguranja, sredinom devedesetih godina prošlog stoljeća počeo graditi slovensku piramidu mladih istraživača i stručnjaka osiguranja.⁵ Danas se može reći kako je ta piramida sagrađena, a na njenom vrhu ponosno stoji upravo on – Marko Pavliha.

Prof. dr. sc. Dragan Bolanča, redoviti profesor u trajnom zvanju
Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

⁵ Vidi *supra* bilješku br. 3.

Summary:

INSURANCE LAW, 3rd (AMENDED AND SUPPLEMENTED) EDITION

Marko Pavliha, Jernej Veberič, Dejan Srše and Milan Gobec
Gospodarski vestnik Založba, Ljubljana, 2021, 456 pages

Professor Marko Pavliha published the book Zavarovalno pravo (Insurance Law) in 2000. The book was a pioneering publication when it comes to Slovenian legal literature in the field of insurance law. As insurance law is a living organism, there was an essential need for a second edition published by the same publisher (Gospodarski vestnik Založba) in 2007, but this time Professor Pavliha wrote the book in co-authorship with Sergej Simoniti, Dr Anja Strojin and Maja Krumberger. It took 14 years for the third (amended and supplemented) edition of the book Zavarovalno pravo to be presented to the public, which was, again, published by Gospodarski vestnik Založba from Ljubljana. The co-authors of the third edition are Professor Marko Pavliha and three excellent practitioners in the field of insurance – Jernej Veberič, Dejan Srše and Milan Gobec.

The book is divided into seven main chapters entitled: About Insurance Law; Corporate Insurance Law; General Legal Regulation of Insurance Contracts; Compulsory Insurance; Marine Insurance; Aviation Insurance; and Reinsurance Contracts.

The book contains a list of referenced and recommended literature (170 books and 209 articles in English, German, Slovenian, Serbian and Croatian), and an index. The book ends with the reports of the highly esteemed reviewers Professor Miha Juharta from the Faculty of Law in Ljubljana and Professor Branko Koržeta from the Faculty of Economics in Ljubljana. The book also includes a preface, table of contents, abbreviations, and summaries of all chapters in Slovenian and English, together with keywords and self-assessment questions.

The exceptional significance of the third (amended and supplemented) edition of the book lies in the fact that on the Slovenian territory it is the only monograph that deals with the phenomenon of insurance, and at the same time presents the legal arrangement of Slovenian insurance as a special economic activity in a clear and systematic way. Compared to the previous editions, all chapters have been updated, especially concerning the new European insurance legislation. This is an academic monograph, which describes legislative and autonomous legal sources, and rich judicial practice, and gives a number of practical examples from the profuse business documentation of the (re)insurance companies Sava Re, Generali and Triglav. This complex subject is presented in clear language, so that it is comprehensible to every layman who encounters the matter of

insurance for the first time. This makes the book accessible to students of undergraduate and postgraduate studies in Economics, Law and Transport. At the same time, this book is a valuable source of knowledge for every practitioner and scholar of insurance law, both in Slovenia and abroad.